

**Hallituksen esitys Eduskunnalle kalastusvakuutusyhdistyksistä
annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kalastusvakuutusyhdistyksistä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutuksen voivat saada Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvien valtioiden kansalaiset tai heidän kalastusta varten muodostamansa yhtymät, mikäli vakuutuksen hakija harjoittaa kalastusta Suomesta käsin. Kalastusalusten ja

-veneiden vakuuttamisen edellytykseksi ehdotetaan lisäksi, että aluksen tai veneen tulee olla Suomessa rekisteröity.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) kanssa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Kalastusvakuutusyhdistyksistä annetussa laissa (331/58), jäljempänä kalastusvakuutuslaki, tarkoitettu vakuutusyhdistys harjoittaa kalastajaväestöön kuuluvien henkilöiden ja heidän muodostamiensa yhtymien omistamien kalastusvälineiden vakuuttamista. Vakuutus kattaa Suomen alueeseen rajoittuvilla merillä tapahtuneet vahingot.

Kalastusvakuutuslain 2 §:n 1 momentin mukaan yhdistys on velvollinen myöntämään vakuutuksen seuraaville kalastus- ja muille välineille:

1) varsinaisista kalanpyydyksistä langasta kudotut pyydykset, lohi- ja pitkäsiimat sekä näiden pyydyksien ankkurit, köydet ja muut niihin kiinnitettävät lisävarusteet;

2) kalastusalukset ja -veneet;

3) talvikalastuksessa jäällä käytettävät kulku- ja kuljetusvälineet, kalastusmajat sekä nuotan uitto- ja vetolaitteet; sekä

4) hylkeenpyynnissä käytettävät veneet ja välineet lukuun ottamatta kivääreitä ja kiikareita.

Lain 5 §:n 1 momentin mukaan yhdistyksen on vakuutus sopimuksessa sitouduttava korvaa-

maan vakuutettuja kalastus- ja hylkeenpyynti- välineitä kohdannut vahinko, kun välineet kalastuksessa, hylkeenpyynnissä, pyyntimatalla, satamassa, ankkurissa tai muussa säilytyspaikassa taikka kalan- tai hylkeenkuljetusmatkalla taikka ihmishenkeä tai välineitä pelastettaessa ovat tuhoutuneet, kadonneet tai vahingoittuneet.

Kalastusvakuutusyhdistyksiä tuetaan valtion varoin. Avustusta maksetaan vuosittain 40 prosenttia niistä vahingonkorvauksista, jotka yhdistys on vakuutus sopimuksen perusteella maksanut. Jos yhdistyksen maksamat korvaukset jonain vuonna nousevat suuremmiksi kuin 10 prosenttia yhdistyksen vakuutuskannasta, valtion avustusta maksetaan lisäksi ylimenevältä osalta 90 prosenttia.

Kalastusvakuutusyhdistyksille myönnetään vuotuisen avustuksen lisäksi myös pääoma-avustusta, joka yhdistyksen on hoidettava erillisenä valtionapurahastona. Jos pääoma-avustuksista muodostuva rahasto on yhdistyksen vakuutuskantaan verrattuna pienempi kuin kolme sadalta, pääoma-avustusta maksetaan, kunnes valtionapurahaston suuruus on ainakin kolme prosenttia vakuutuskannasta. Kalastajilta perittävät vakuutusmaksut ovat valtion ka-

lastusvakuutusyhdistyksille maksaman tuen vuoksi pysyneet kohtuullisina.

Kalastusvakuutuslain mukainen järjestelmä merkitsee näin ollen sitä, että kalastajaväestöllä on oikeus saada kalastusvakuutus ja valtio tukee lisäksi kalastusvakuutustoimintaa alentamalla tällä tavoin kalastajaväestön elinkeinon liittyviä vakuutuskustannuksia.

Kalastusvakuutusyhdistyksille on vuosina 1985—1991 maksettu avustuksia seuraavasti:

vuosi	vahinkojen korvaukset markkaa	pääoma-avustukset markkaa
1985	3 013 251	647 075
1986	2 849 777	273 120
1987	4 329 939	113 200
1988	4 050 584	583 300
1989	5 570 997	789 355
1990	4 038 209	884 516
1991	6 078 659	317 408

2. Ehdotetut muutokset ja niiden perustelut

Euroopan talousalueesta tehty sopimus (ETA-sopimus) mahdollistaa ETA-valtioiden kansalaisten vapaan liikkumisen ja sijoittumisen toiseen jäsenvaltioon. Lisäksi sopimus mahdollistaa pääomien ja palvelujen vapaan liikkumisen ETA-valtioiden välillä. Sopimus kieltää myös kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän sekä velvoittaa valtiot ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin sopimuksen tarkoituksen toteuttamiseksi.

Kalastusvakuutuslain soveltamisalue on käytännössä vain Itämeri lahtineen. ETA-valtioista harjoittavat kalastusta Itämerellä Euroopan yhteisöjen (EY) jäsenistä Saksa ja Tanska sekä EY:n ulkopuolisista ETA-valtioista Suomen lisäksi Ruotsi. Siltä osin kuin näihin valtioihin kuuluvat kalastajat toimivat Itämerellä, heillä olisi ETA-sopimuksen voimaantulon jälkeen oikeus saada kalastusvakuutuslain mukainen vakuutus Suomesta. Kalastusvakuutuslakia säädettäessä on lähtökohtana kuitenkin ollut vain niiden vahinkojen korvaaminen, jotka tapahtuvat Suomesta käsin harjoitetussa kalastuksessa. Kalastusvakuutuslaista puuttuu tätä koskeva nimenomainen säännös. Lakia on sen vuoksi tarpeen tarkistaa siten, että oikeus vakuutuksen saamiseen on kalastajalla, jolla on Suomessa pysyvä asuinpaikka, sekä kalastajien

kalastusta varten perustamalla sellaisella yrityksellä, jolla on täällä pysyvä toimipaikka.

Jokaisella ETA-valtion kansalaisella ja yrityksellä olisi 1 päivästä tammikuuta 1993 lukien sopimuksen mukaisesti oikeus asettua Suomeen myös ammattikalastajiksi. Kalastuslain (286/82) 6 §:ää on kansallisuuteen perustuvan syrjinnän poistamiseksi ehdotettu muutettavaksi siten, että ETA-valtioiden kansalaisilla olisi Suomessa pysyvästi asuessaan samanlainen oikeus harjoittaa kalastusta yleisellä vesialueella meressä ja Suomen kalastusvyöhykkeellä kuin Suomen kansalaisillakin.

Kalastusvakuutuslain tarkoituksena on ollut tukea suomalaista ammattimaista kalastusta. ETA-sopimus merkitsee sitä, että suomalaisen kalastukseen on rinnastettava Suomesta käsin tapahtuva ETA-valtioiden kansalaisten harjoittama kalastus. Kalastuslain 6 §:ää on jo aikaisemmin ehdotettu muutettavaksi näiden periaatteiden mukaisesti. Vastaavanlainen muutos ehdotetaan nyt tehtäväksi myös kalastusvakuutuslain 2 §:n 1 momenttiin.

ETA-sopimuksen perusteella ei liene katsottava kiellettyksi sitä, että muun ETA-valtion kuin Suomen kansalainen harjoittaa Suomesta käsin kalastusta aluksella, joka on rekisteröity muualla kuin Suomessa. Kalastusvakuutuslain täytäntöönpanon kannalta on kuitenkin tarpeen, että vakuutettavat kalastusalukset on rekisteröity Suomessa. Tämän vuoksi ehdotetaan lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettäväksi, että vakuutuksen kohteena olevan kalastusaluksen on oltava Suomessa rekisteröity.

Kalastusvakuutuslain 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan vakuutettaviin välineisiin kuuluvat myös hylkeenpyynnissä käytettävät veneet ja välineet lukuun ottamatta kivääreitä ja kiikareita. Hylkeen pyynti on nykyisin luvan varaista ja sitä säännellään metsästyslainsäädännön nojalla. Hyljekannan vähentymisen vuoksi pyyntilupia ei ole viime vuosina myönnetty lainkaan. Lain 2 §:n 1 momentin 4 kohta ehdotetaan kalastusvakuutuksen piiriin kuuluttomana ja muutoinkin tarpeettomana poistettavaksi. Tähän liittyen ehdotetaan lain 5 §:n 1 momenttia tarkistettavaksi siten, että siitä poistetaan hylkeenpyyntivälineille aiheutuneiden ja hylkeenpyynnissä muutoin tapahtuneiden vahinkojen korvaamista koskevat maininnat.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Esityksellä ei ole sanottavia taloudellisia taikka organisatorisia vaikutuksia. Jos esitys ei toteudu, valtion menot saattavat kasvaa huomattavasti.

4. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan samanaikaisesti ETA-sopimuksen voimaantulon kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain (331/58) 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti osittain muutettuna 22 päivänä syyskuuta 1967 annetulla lailla (425/67) ja 5 §:n 1 momentti 10 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (635/65), seuraavasti:

2 §

Kalastusvakuutusyhdistys on velvollinen hakemuksesta ottamaan tässä laissa säädettyillä ja sen nojalla määrätyillä ehdoilla vakuutukseen Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kalastajaväestöön luettavien tai heihin rinnastettavien henkilöiden sekä heidän kalastuselinkeinon harjoittamista varten perustamiensa yritysten omistamat kalastus- ja muut välineet. Vakuutus saadaan kuitenkin myöntää vain sellaiselle kalastajalle, jonka vakainainen asuinpaikka on Suomessa sekä sellaiselle yritykselle, joka harjoittaa kalastusta Suomessa pysyvästi sijaitsevasta toimipaikasta käsin. Vakuutus on myönnettävä seuraaville kalastus- ja muille välineille:

1) varsinaisista kalanpyydyksistä langasta kudotut pyydykset, lohi- ja pitkäsiimat sekä näiden pyydyksien ankkurit, köydet ja muut niihin kiinnitettävät lisävarusteet;

2) Suomessa rekisteröidyt kalastusalukset sekä kalastusveneet; sekä

3) talvikalastuksessa jäällä käytettävät kulku- ja kuljetusvälineet, kalastusmajat sekä nuotan uitto- ja vetolaitteet.

5 §

Kalastusvakuutusyhdistyksen on vakuutus-sopimuksessa sitouduttava korvaamaan vakuutettuja kalastusvälineitä kohdannut vahinko, kun välineet kalastuksessa, pyyntimatalla, satamassa, ankkurissa tai muussa säilytyspaikassa, kalankuljetusmatkalla taikka ihmishenkeä tai välineitä pelastettaessa ovat tuhoutuneet, kadonneet tai vahingoittuneet.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*

Laki

kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain 2 ja 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain (331/58) 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti osittain muutettuna 22 päivänä syyskuuta 1967 annetulla lailla (425/67) ja 5 §:n 1 momentti 10 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (635/65), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Kalastusvakuutusyhdistys on velvollinen hakemuksesta ottamaan tässä laissa säädettyillä ja sen nojalla määrätyillä ehdoilla vakuutukseen kalastajaväestöön kuuluvien tai niihin rinnastettavien henkilöiden sekä heidän muodostamiensa yritysten omistamat *seuraavat* kalastus- ja muut välineet:

1) varsinaisista kalanpyydyksistä langasta kudotut pyydykset, lohi- ja pitkäsiimat sekä näiden pyydyksien ankkurit, köydet ja muut niihin kiinnitettävät lisävarusteet;

2) kalastusalukset ja -veneet;

3) talvikalastuksessa jäällä käytettävät kulku- ja kuljetusvälineet, kalastusmajat sekä nuotan uitto- ja vetolaitteet; *sekä*

4) *hylkeenpyynnissä käytettävät veneet ja välineet lukuun ottamatta kivääreitä ja kiikareita.*

5 §

Kalastusvakuutusyhdistyksen on vakuutus-sopimuksessa sitouduttava korvaamaan vakuutettuja kalastus- ja hylkeenpyyntivälineitä kohdannut vahinko, kun välineet kalastuksessa, *hylkeenpyynnissä*, pyyntimatalla, satamassa,

Ehdotus

2 §

Kalastusvakuutusyhdistys on velvollinen hakemuksesta ottamaan tässä laissa säädettyillä ja sen nojalla määrätyillä ehdoilla vakuutukseen *Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden* kalastajaväestöön *luettavien tai heihin* rinnastettavien henkilöiden sekä heidän *kalastuselinkeinon harjoittamista varten perustamiensa* yritysten omistamat kalastus- ja muut välineet. *Vakuutus saadaan kuitenkin myöntää vain sellaiselle kalastajalle, jonka vakinainen asuinpaikka on Suomessa sekä sellaiselle yritykselle, joka harjoittaa kalastusta Suomessa pysyvästi sijaitsevasta toimipaikasta käsin. Vakuutus on myönnettävä seuraaville kalastus- ja muille välineille:*

1) varsinaisista kalanpyydyksistä langasta kudotut pyydykset, lohi- ja pitkäsiimat sekä näiden pyydyksien ankkurit, köydet ja muut niihin kiinnitettävät lisävarusteet;

2) *Suomessa rekisteröidyt* kalastusalukset *sekä kalastusveneet; sekä*

3) talvikalastuksessa jäällä käytettävät kulku- ja kuljetusvälineet, kalastusmajat sekä nuotan uitto- ja vetolaitteet.

5 §

Kalastusvakuutusyhdistyksen on vakuutus-sopimuksessa sitouduttava korvaamaan vakuutettuja *kalastusvälineitä* kohdannut vahinko, kun välineet kalastuksessa, pyyntimatalla, satamassa, ankkurissa tai muussa säilytyspaikas-

ankkurissa tai muussa säilytyspaikassa, taikka kalan- tai hylkeenkuljetusmatkalla taikka ihmishenkeä tai välineitä pelastettaessa ovat tuhoutuneet, kadonneet tai vahingoittuneet.

sa, kalankuljetusmatkalla taikka ihmishenkeä tai välineitä pelastettaessa ovat tuhoutuneet, kadonneet tai vahingoittuneet.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.
